

ballet. The second criterion was that the background set should focus the audience's attention on the dancers, who provide the dynamic foreground. Set designers had to ensure that costumes harmonized with the colors of their background sets.

For "Le Chevalier et la Demoiselle", the set designer Cassandre used colour to reflect the tone of the ballet. The costumes, gloves and the ring of the squire change on three dominant colors (red, blue and yellow), while the Knight is dressed in black and the Princess in white. The aim was to direct the audience's attention to the ballet's main object, which, for Lifar, was the dancing. To this end, the set designer had to liaise with the creator-choreographer and the dancers in order to design practical and aesthetically suitable costumes for them which would not impede their movements and which harmonized at all times with the unfolding drama in the choreography. For instance, in act I, scene II and act II, scene X of "Le Chevalier et la Demoiselle", Lifar had to find some way of enabling the danseuse étoile, dressed as the Princess in a heavy drape, to change into a doe and execute a graceful pas de deux with the Knight Errant with whom she falls in love, and then a second dance once her Knight has won the tournament. History made a place for Lifar as a serious contributor to XX century ballet — one who did things his way. The New York Times awarded S. Lifar a title of unforgettable star.

Д. Федорченко

**ГЕНЕЗИС ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ «ВІДЕНЬСЬКОГО ВАЛЬСУ»
У ПРОГРАМІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ**

D. Fedorchenko

**GENESIS AND DEVELOPMENT TRENDS OF "VIENNESE WALTZ"
IN THE EUROPEAN BALLROOM DANCE PROGRAM**

Танець давно і міцно увійшов у повсякденне життя людини. Нині складно зустріти людину, яка б не була знайома з таким яскравим феноменом світової культури, як «віденський вальс». Безперечно, що для більшої частини людей слово «танець» асоціюється зі словом «вальс». Дійсно, вальс можна віднести до класики хореографічного мистецтва, а віденський вальс по праву носить ім'я «короля танців».

Актуальність вибору віденського вальсу в якості об'єкта для мистецтвознавчого аналізу зумовлена тим, що на сучасному етапі розвитку спортивний бальний танець зазнає фундаментальні зміни, а у віденському вальсі, який є невіддільною частиною спортивного бального танцю, ці зміни виражені найбільш яскраво.

Як говорить М. Васильєва-Рождественська: «Глава про вальс одна з самих чудових і важливих сторінок в історії танцювальна мистецтва».

Поняття «віденський вальс» з'являється близько 1800 р. в епоху французької революції, коли культура втрачає елітарний характер. А вальс теж частина культури цього часу — не випадково він отримує назву «марсельєза серця». Важливу роль у поширенні вальсу зіграв Віденський конгрес, у період проведення якого в 1814–1815 рр. Відень з її культурою стала де-факто столицею Європи, — вальс остаточно входить в офіційну програму балів, в 20–30-ті рр. стає предметом композиторського мистецтва.

Історія виникнення віденського вальсу сходить до XII століття. По одній з версій попередником вальсу вважають лендлер — танець у музичному

розмірі 3/4, який був відомий по всій Центральній Європі; його зазвичай танцювали вздовж залу, а не стаціонарно, як інші танці минулих епох. Музика прискорювалася, і танцюристи, які доторкалися один з одним тільки руками, знайшли більш зручну позицію, яка дуже схожа на сучасну закриту. Церковна влада, висловлювала своє крайнє невдоволення цими «грішними забавами». Саме тому швидкі танці в близькому контакті, час від часу заборонялися. Протягом XVII ст. на танець вплинули дві події. Обидві відбулися у Відні і привели до найменування танцю «віденським» вальсом. Там були побудовані і швидко заповнені танцюючими спеціальні бальні зали, що носили назву «лангхаус», будівлі, які відкривали можливості для швидкого руху (аж до 100 тактів за хвилину), для цього було потрібно багато місця. Другою подією було створення композиторами нової музики. Спочатку вальси були написані наборами по вісім тактів, а не фразами. Цей тип музики, як і самі музиканти, став дуже популярним.

Танцюристи різного віку полюбили висловлювати свої емоції через музику і танець. Підтриманий революційними ідеями і подіями по всій Європі танець вже почав свою переможну ходу. На Віденському конгресі, де був встановлений новий політичний порядок для країн Європи, танець офіційно використовувався як вид дозвілля для всіх слоїв населення, і це було справжнім проривом. Рухи, музика, швидкість, радість, свобода — все це увібрав в себе новий танець, який отримав назву «віденський вальс».

І по сьогодні віденський вальс у широкого загалу асоціюється з проведенням балів, розвагами та приємним проведенням часу. Передусім цей танець приваблює своєю простотою і елегантністю. У наш час віденський вальс міцно посів місце в конкурсній програмі спортивного бального танцю — і цей аспект не міг не відбитися на його зовнішньому вигляді і виконанні. Тенденції в спортивному бальному танці нині спрямовані на збільшення швидкості руху, амплітуд, складності хореографії. На шкоду якості технічного виконання в варіаціях віддають перевагу динаміці. У цьому випадку танець розвивається більше як спорт, а не як мистецтво. Безумовно, танцюрист повинен володіти навичками і майстерністю, щоб на великій швидкості показати точно скоординований та збалансований рух і бути конкурентоспроможними, помітним на майданчику. Танцюрист також повинен володіти хорошими фізичними якостями і витривалістю, щоб його танець відповідав нинішнім стандартам. Ці аспекти диктують основний напрям розвитку танцю «віденський вальс» — це відображення загальної тенденції до збільшення обсягу руху і динаміки. На даний момент багато конкурсних танцюристів мають досить гарне уявлення про техніку віденського вальсу, але якщо подивитися на практиці, то далеко не всі можуть показати точне виконання цього танцю протягом 1,5–2 хвилин. Це пов'язано з циклічністю рухів, що повторюються один за одним. Вся складність цього танцю полягає в його простоті та великій швидкості. Основною особливістю віденського вальсу є те, що цей танець, по суті, унікальний, у ньому поєднуються елегантність рухів, які повторюються один за одним, достатня кількість обертань. Партнери можуть продемонструвати якість взаємодії при швидкому темпі — це є основною ідеєю цього танцю. Для фахівців та глядачів вже після 20 секунд танцю пари чітко видно рівень якості та глибина навичок танцювального дуету.

Нині віденський вальс, порівняно з іншими танцями європейської програми, найбільш сильно схильний до змін з точки зору ускладнення

хореографії. Додані фігури запозичені з повільного вальсу та інших танців європейської програми.

Слід зазначити, що інновації в танцювальний спорт в основному привносяться танцюристами топ-рівня і їх наставниками, ці ж танцюристи випробують інновації на танцювальному майданчику.

О. Широковська

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКОНАВЦІВ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ

O. Shyrokovska

ACTUAL PROBLEMS OF THE MODERN TRAINING OF BALLROOM DANCE PERFORMERS

Бальний танець постійно активно розвивається. Нині феномен бального танцю прийшов до наступного стану, а саме: конкурсний напрямок танцю, що є найбільш затребуваним у всьому світі і розвивається у двох видах — спортивний бальний танець і танцювальний спорт, а також, як окремий напрямок, сценічні форми бальної хореографії.

Багато аспектів підготовки танцюристів бальних танців на сьогодні знаходяться в процесі вивчення. Так, інтерес для дослідників представляє проблема структурування різних напрямків роботи з людьми, що займаються танцями, та її види і підвиди: фізична підготовка (загально-фізична, спеціально-фізична), технічна підготовка (індивідуальна, парна, командна, хореографічна), психологічна підготовка (базова, до тренувань, до змагань), тактична (індивідуальна, парна, командна), теоретична підготовка (лекційна, під час практичних занять, самостійна робота), змагальна підготовка (змагання, модельні тренування, показові виступи). Необхідно зазначити, що віковий діапазон залучених людей у заняття бальними танцями охоплює дітей від трьох років до осіб старшого похилого віку. Нині ми є свідками цікавого танцювально-педагогічного процесу, в якому взаємодія педагогів і вихованців, спрямована на навчання, освіту і виховання та об'єднана з самовихованням, самоосвітою, самонавчанням людини. Весь педагогічний процес індивідуальної технічної підготовки виконавця бальних танців логічно добре структурований завдяки існуючій змагальній класифікації танцюристів, яка виражена в буквену еквіваленті (Н,Е,Д,С,В,А,М класи). Подібна система танцювальної підготовки дозволяє будь-якій людині легко і доступно увійти в цей педагогічний процес у будь-якій віковій категорії, в будь-який класифікаційний етап, і продовжити, у силу своїх здібностей і можливостей, шлях розвитку, навчання і вдосконалення від початкового етапу до вищих особистих результатів. Загальновизнаними критеріями суддівської оцінки виступів танцюристів на змаганнях вважаються: ритм танцювального руху; «таймінг» танцювального руху; лінії корпусу; техніка роботи ніг і стопи; механіка роботи тіла, як наслідок правильної техніки; динаміка, як керована енергія; музикальність. Ці шість критеріїв повністю відображають весь навчально-педагогічний процес від перших кроків освоєння танців, до вищого рівня виконавської майстерності. Треба відзначити, що в сучасній практиці навчання бальним танцям не існує чіткого поділу парного і одиночного компонентів підготовки. Тому в підготовці танцюристів значна увага приділяється засвоєнню дуетної техніки. При підготовці виконавців